

CHUẨN ĐẦU RA TRONG GIÁO DỤC ĐẠI HỌC

• LÊ ĐỨC NGỌC*, TRẦN HỮU HOAN**

1. Chuẩn đầu ra (CĐR) và nội dung của CĐR

CĐR (Learning outcomes) của một chương trình giáo dục đào tạo đại học là nội hàm chất lượng tối thiểu của người tốt nghiệp chương trình đó; là những chỉ số (indicators) về phẩm chất, kiến thức, kĩ năng/kĩ xảo, tính cách/hành vi và khả năng/năng lực hay tổng quát hơn là các "kĩ năng cứng" và "kĩ năng mềm" *** của sản phẩm đào tạo - người học có được sau khi kết thúc chương trình giáo dục đào tạo đó trong nhà trường.

Tuyên bố CĐR cho một chương trình giáo dục đào tạo của nhà trường chính là tuyên bố trách nhiệm về chất lượng giáo dục đào tạo của nhà trường cũng như của ngành giáo dục đào tạo trước hết là đối với chính người học, sau là đối với xã hội và những người thụ hưởng và sử dụng sản phẩm đào tạo của nhà trường.

2. Căn cứ để xây dựng CĐR

Căn cứ vào sứ mạng của nhà trường, mục tiêu giáo dục đào tạo của chương trình, yêu cầu phẩm chất nguồn nhân lực của nền kinh tế - xã hội (đại diện trực tiếp là các nhà tuyển dụng) và của thị trường lao động trong và ngoài nước, nhà trường xây dựng CĐR cho chương trình đào tạo.

Mỗi nhà trường xác định và tuyên bố CĐR của các chương trình đào tạo của trường, điều đó thể hiện vai trò và trách nhiệm về chất lượng sản phẩm đào tạo của trường đối với các bên liên quan như nhà nước, nhà tuyển dụng, nhà tài trợ, các thành viên của nhà trường. Nhà trường hiện thực hóa sứ mạng của mình thông qua các hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học và dịch vụ xã hội. Như vậy, việc xây dựng CĐR phải căn cứ vào sứ mạng của trường kết hợp với yêu cầu về phẩm chất của nguồn nhân lực mà các bên liên quan yêu cầu. Từ đó nhà trường cụ thể và chi tiết hóa mục tiêu đào tạo của từng chương trình giáo dục đào tạo thông qua việc xác định CĐR.

Ngoài ra, để đạt được CĐR, người học phải trải qua quá trình giáo dục và đào tạo trong nhà trường, cho nên việc xây dựng CĐR còn phải tuân theo các nguyên lí của khoa học giáo dục

như: phát huy nội lực, học qua trải nghiệm, đo và đánh giá được....

Xây dựng CĐR thường tuân theo qui trình gồm các bước sau đây:

Bước 1: Thành lập nhóm chuyên gia về chuyên môn và về giáo dục của ngành đào tạo và căn cứ vào sứ mạng nhà trường, mục tiêu đào tạo và khoa học giáo dục, nhóm chuyên gia đề xuất dự thảo nội dung CĐR cho chương trình giáo dục đào tạo của nhà trường;

Bước 2: Khảo sát ý kiến về bản dự thảo lần 1 thông qua 4 đối tượng: 1) Giảng viên; 2) Cựu sinh viên; 3) Nhà tuyển dụng lao động; và 4) Chuyên gia giáo dục.

Bước 3: Chỉnh sửa, bổ sung bản dự thảo lần 1, khảo sát ý kiến cho bản thảo lần 2 thông qua 4 đối tượng trên với qui mô rộng hơn;

Bước 4: Hoàn thiện và công bố CĐR.

Như vậy, CĐR phản ánh đầy đủ yêu cầu phẩm chất người tốt nghiệp đại học của các bên liên quan.

Ví dụ: Theo cách xây dựng CĐR của Tổ chức Phát triển Chương trình Quốc tế (Curriculum Development International Organic) cho chương trình đào tạo kĩ sư, thì CĐR được chi tiết hóa đến 4 bậc:

Bậc 1 - Bao gồm 4 lĩnh vực: 1) Kiến thức kĩ năng và tư duy kĩ thuật công nghệ; 2) Các kĩ năng nghề nghiệp và phẩm chất cá nhân; 3) Các kĩ năng quan hệ xã hội; và 4) Các năng lực cốt lõi của người kĩ sư là CDIO, được thể hiện trong hình dưới:

4. C.D.I.O		
1. Kiến thức kĩ năng và tư duy kĩ thuật công nghệ	2. Các kĩ năng nghề nghiệp và phẩm chất cá nhân	3. Các kĩ năng quan hệ xã hội

Trong đó có thể hiểu một cách rộng hơn là 4 năng lực cốt lõi của một người kĩ sư gồm các năng lực sau:

* Giám đốc Trung tâm Kiểm định, Đo lường và Đánh giá chất lượng giáo dục (CAMEEQ), thuộc Hiệp hội các Trường Đại học và Cao đẳng ngoài công lập (VIPUA)

** Trưởng phòng Đào tạo và Công tác sinh viên, Trường Đại học Giáo dục thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội

*** "Kĩ năng cứng" là những tri thức có thể diễn chế hóa được, "Kĩ năng mềm" là những tri thức không thể diễn chế hóa được.

C	D	I	O
C = Conceive = Ý tưởng = Đề xuất = Phát hiện = Nêu ra =	D = Design = Thiết kế = Xây dựng = Lên kế hoạch = Lên phương án =	I = Implement = Thi hành = Thực hiện = Triển khai = Hoạt động =	O = Operate = Vận hành = Điều khiển = Quản lí = Đánh giá =

Ngoài ra, 4 năng lực cốt lõi này phải phù hợp và đáp ứng trong một bối cảnh xã hội và doanh nghiệp được thể hiện qua hình sau:

C	D	I	O
4.3	4.4	4.5	4.6

4.2. Bối cảnh doanh nghiệp

4.1. Bối cảnh kinh tế xã hội

Bậc 2 - Chi tiết hóa các lĩnh vực thành các khối kiến thức kỹ năng. Thí dụ lĩnh vực 1, được cụ thể hóa thành 3 khối kiến thức kỹ năng được thể hiện ở bảng dưới: 1.1) Các kiến thức kỹ năng khoa học nền tảng của kỹ thuật công nghệ; 1.2) Các kiến thức kỹ năng kỹ thuật công nghệ cốt lõi và 1.3) Các kiến thức kỹ năng kỹ thuật công nghệ tiên tiến:

1.3. Các kiến thức kỹ năng kỹ thuật công nghệ tiên tiến
1.2. Các kiến thức kỹ năng kỹ thuật công nghệ cốt lõi
1.1. Các kiến thức kỹ năng khoa học nền tảng của kỹ thuật công nghệ

Có thể hệ thống hóa lại CDR của chương trình đào tạo kỹ sư theo bậc 1 và bậc 2 trong bảng dưới đây:

1. Kiến thức kỹ năng và tư duy kỹ thuật công nghệ
1.1. Kiến thức kỹ năng khoa học nền tảng của kỹ thuật công nghệ
1.2. Kiến thức kỹ năng kỹ thuật công nghệ cốt lõi
1.3. Kiến thức kỹ năng kỹ thuật công nghệ tiên tiến

2. Kỹ năng nghề nghiệp và phẩm chất cá nhân

- 2.1. Tư duy kỹ thuật công nghệ và giải quyết vấn đề
- 2.2. Thử nghiệm và phát hiện kiến thức
- 2.3. Tư duy hệ thống
- 2.4. Kỹ năng và phẩm chất cá nhân
- 2.5. Kỹ năng và phẩm chất nghề nghiệp

3. Kỹ năng giao tiếp và làm việc theo nhóm

- 3.1. Làm việc theo nhóm đa lĩnh vực
- 3.2. Giao tiếp
- 3.3. Giao tiếp bằng ngoại ngữ

4. Đề xuất, thiết kế, triển khai và vận hành hệ thống trong bối cảnh doanh nghiệp và xã hội

- 4.1. Bối cảnh xã hội và ngoại cảnh
- 4.2. Bối cảnh doanh nghiệp và kinh doanh
- 4.3. Đề xuất ý tưởng và các hệ thống kỹ thuật
- 4.4. Thiết kế
- 4.5. Triển khai
- 4.6. Vận hành

Bậc 3 - Chi tiết hóa các khối kiến thức kỹ năng thành các hoạt động,

Bậc 4 - Chi tiết hóa các hoạt động thành các hành vi hay khả năng cụ thể mà người học cần đạt được sau quá trình đào tạo. Có thể lấy ví dụ qua việc cụ thể hóa khối kiến thức kỹ năng "2.4. Kỹ năng và phẩm chất cá nhân" trong bảng sau:

2.4. Kỹ năng và phẩm chất cá nhân

2.4.1 Để xướng và sẵn sàng chấp nhận rủi ro

- Xác định các nhu cầu và các cơ hội cho đề xướng
- Thảo luận các lợi điểm và các rủi ro tiềm năng của một hành động
- Giải thích các phương pháp và lập kế hoạch thời gian cho việc đề xướng đề án
- Thể hiện sự lãnh đạo trong những đề xướng mới, với hướng thiên về các hành động đúng đắn
- Có hành động dứt khoát, đạt được kết quả, và báo cáo các hành động

2.4.2 Tính kiên trì và linh hoạt

- Thể hiện sự tự tin, lòng nhiệt tình, và niềm đam mê
- Thể hiện tầm quan trọng của làm việc chăm chỉ, có cường độ cao và chú ý đến chi tiết.
- Thể hiện sự thích nghi đối với thay đổi
- Thể hiện một sự sẵn sàng và khả năng làm việc độc lập
- Thể hiện sự sẵn sàng làm việc với người khác, và xem xét và chấp nhận các quan điểm khác nhau.

Thể hiện sự chấp nhận lời phê bình và những phản hồi tích cực

2.4.3 Tư duy sáng tạo

- Thể hiện khả năng khái niệm hóa và trừu tượng hóa
- Thể hiện khả năng tổng hợp và tổng quát hóa
- Thực hiện quá trình phát minh
- Thảo luận vai trò của tính sáng tạo trong nghệ thuật, khoa học, và nhân văn và công nghệ.

2.4.4 Tư duy phê phán

- Phân tích sự trình bày về vấn đề
- Lựa chọn những lý lẽ và các giải pháp lô-gíc
- Đánh giá chứng cứ hỗ trợ
- Xác định các quan điểm, lý thuyết và dữ kiện đối nghịch
- Kiểm tra các giả thuyết và kết luận

2.4.5 Nhận biết về kiến thức, kỹ năng, và thái độ cá nhân của mình

- Mô tả các kỹ năng, mối quan tâm, điểm mạnh, điểm yếu của mình
- Thảo luận về giới hạn những khả năng của mình, trách nhiệm của mình, cho sự cải tiến bản thân để khắc phục những điểm yếu quan trọng
- Thảo luận tầm quan trọng của cả độ sâu và độ rộng của kiến thức

2.4.6 Ham tìm hiểu và học tập suốt đời

- Thảo luận động cơ tự học liên tục
- Thể hiện các kỹ năng tự học hỏi
- Thảo luận cách học của riêng mình
- Thảo luận sự phát triển các mối quan hệ với người hướng dẫn

Quản lý thời gian và nguồn lực

- Thảo luận việc sắp xếp nhiệm vụ theo thứ tự ưu tiên
- Giải thích tầm quan trọng hay tính cấp bách của các nhiệm vụ
- Giải thích việc thực hiện hiệu quả của các nhiệm vụ

3. Thực hiện CDR

Trên cơ sở CDR đã được xác định, trường tiến hành thiết kế xây dựng chương trình giáo dục đào tạo bao gồm nội dung và thời lượng các môn học, với mục đích chuyển tải các thành phần của CDR đến người học thông qua quá trình dạy và học. Chương trình giảng dạy của từng môn học phải được thiết kế chi tiết qua việc trả lời các câu hỏi sau đây:

1 - Mục tiêu của môn học mang đến cho người học kiến thức, kỹ năng/kĩ xảo, thái độ/hành vi và khả năng/năng lực gì? ;

2 - Bằng phương pháp dạy và học như thế nào để làm cho người học đạt được mục tiêu của môn học đó?

3 - Bằng cách thức nào để đánh giá được thành quả dạy và học môn học đó?

Chương trình giảng dạy từng môn học được biên soạn sao cho giảng viên và người học có thể căn cứ vào đó để chuyển tải (thông qua quá trình dạy và học) một cách tích hợp các "kỹ năng

(Xem tiếp trang 11)